
Matmomssänkningen

När ett politiskt löfte blir ett av årets mest intensiva förändringsprojekt

Matmomssänkningen

”Den tillfälligt sänkta mervärdesskatten på livsmedel syftar till att stötta hushållens ekonomi. För att åtgärden ska komma hushållen till del krävs att den sänkta mervärdesskatten slår igenom på livsmedelspriserna.”

Matmomssänkningen

Projektet ur ett testledarperspektiv...

...med ett minimalt fokus på AI

IT Testare, QA Manager, Scrum Master, Produktägare, Service Manager, Testledare m.m.
1990 - 2000 -

Tidslinje

2025-08
Nyheter om ev. momssänkning

2025-11-20
Proposition

2026-01-29
Beredning

2026-02-19
Debatt

2026-02-25
Beslut

2025-8	2025-9	2025-10	2025-11	2025-12	2026-1	2026-2	2026-3	2026-4	2026-5
		10	50	80	120	120	80	10	

2025-10-08
Uppstart projektgrupp

2025-10 – 2025-11
Kartläggning & Design

2025-11 – 2026-03
Utveckling & Test

2026-03
E2E & Genrep

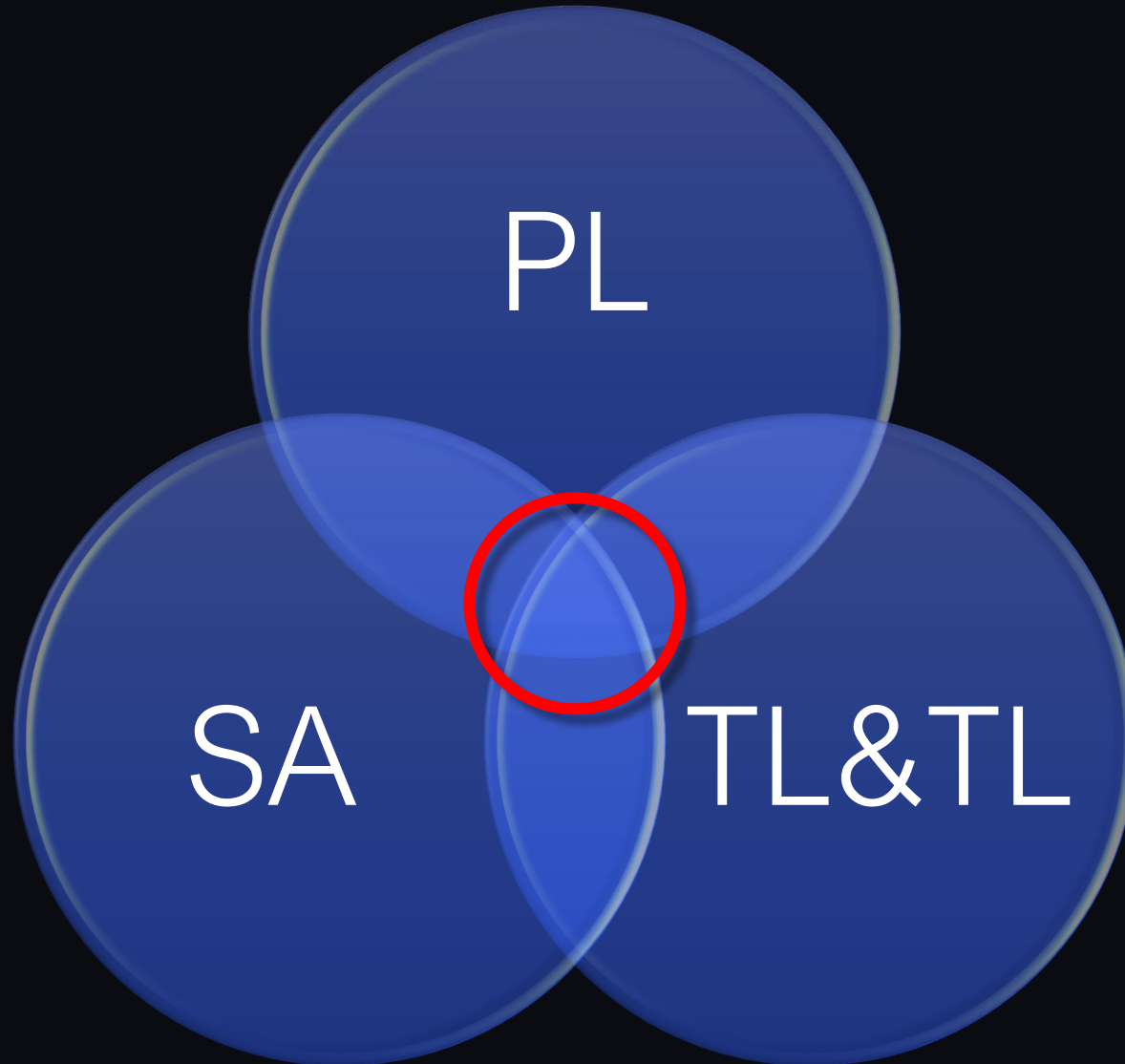
2026-04
Hypercare,
Uppföljning &
Överlämning

2026-04-01!
Momssänkning

Uppstart

Initiala projektteamet:

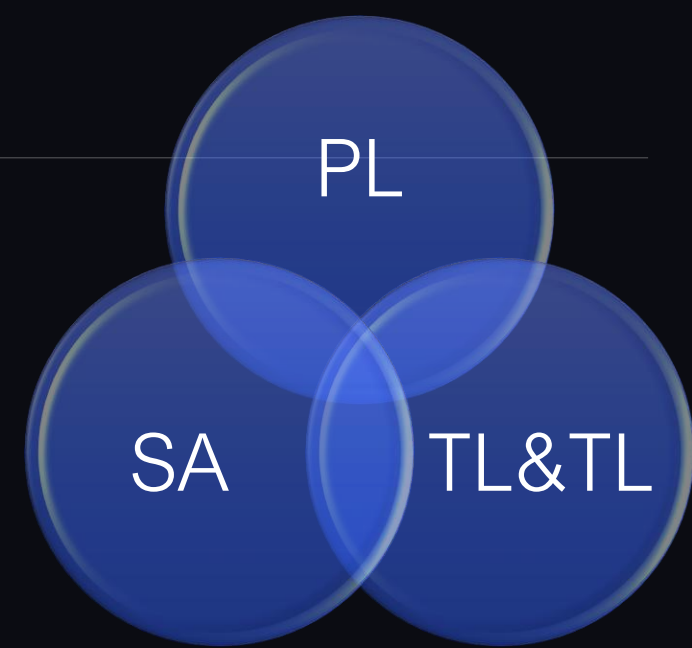
- 1 Projektledare
- 1 Systemarkitekt
- 2 Testledare á 50%

Uppstart

Medskick

- Involvera test & QA tidigt i projektet
- Jobba tätt ihop med analytiker, kravställare, arkitekt

T-shape evolution

"I"

"T"

"Pi"

"m"

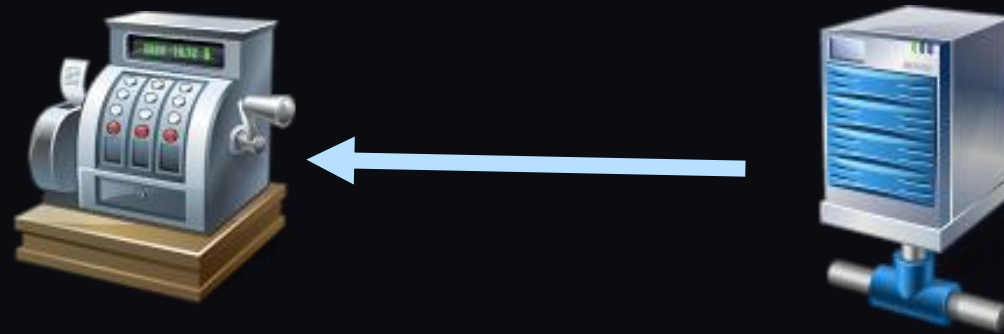
"comb"

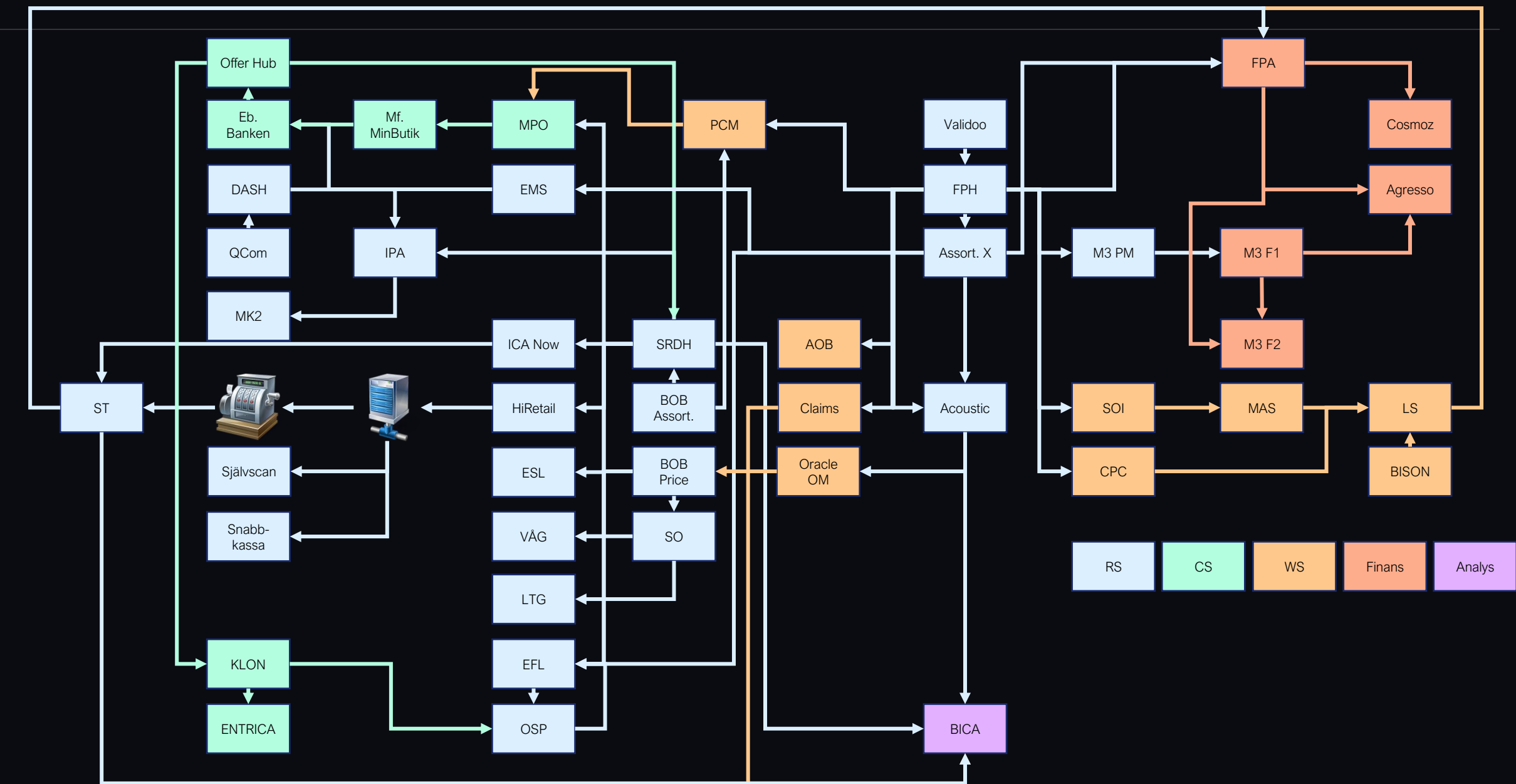
"broken comb"

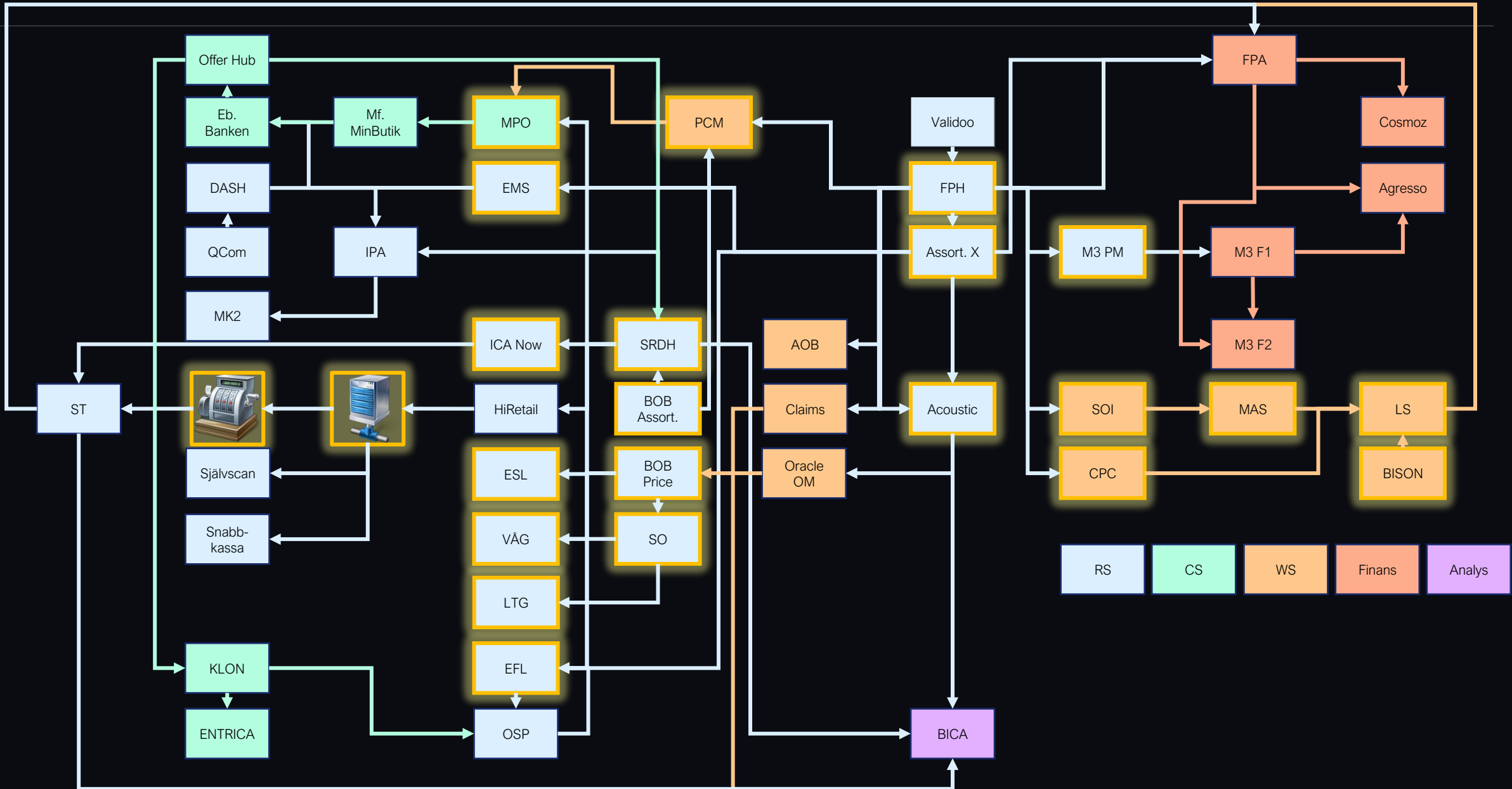
Systemkännedom

Systemkarta: System & Avdelningar

Systemkarta: System & Avdelningar

Systemkännedom

Medskick

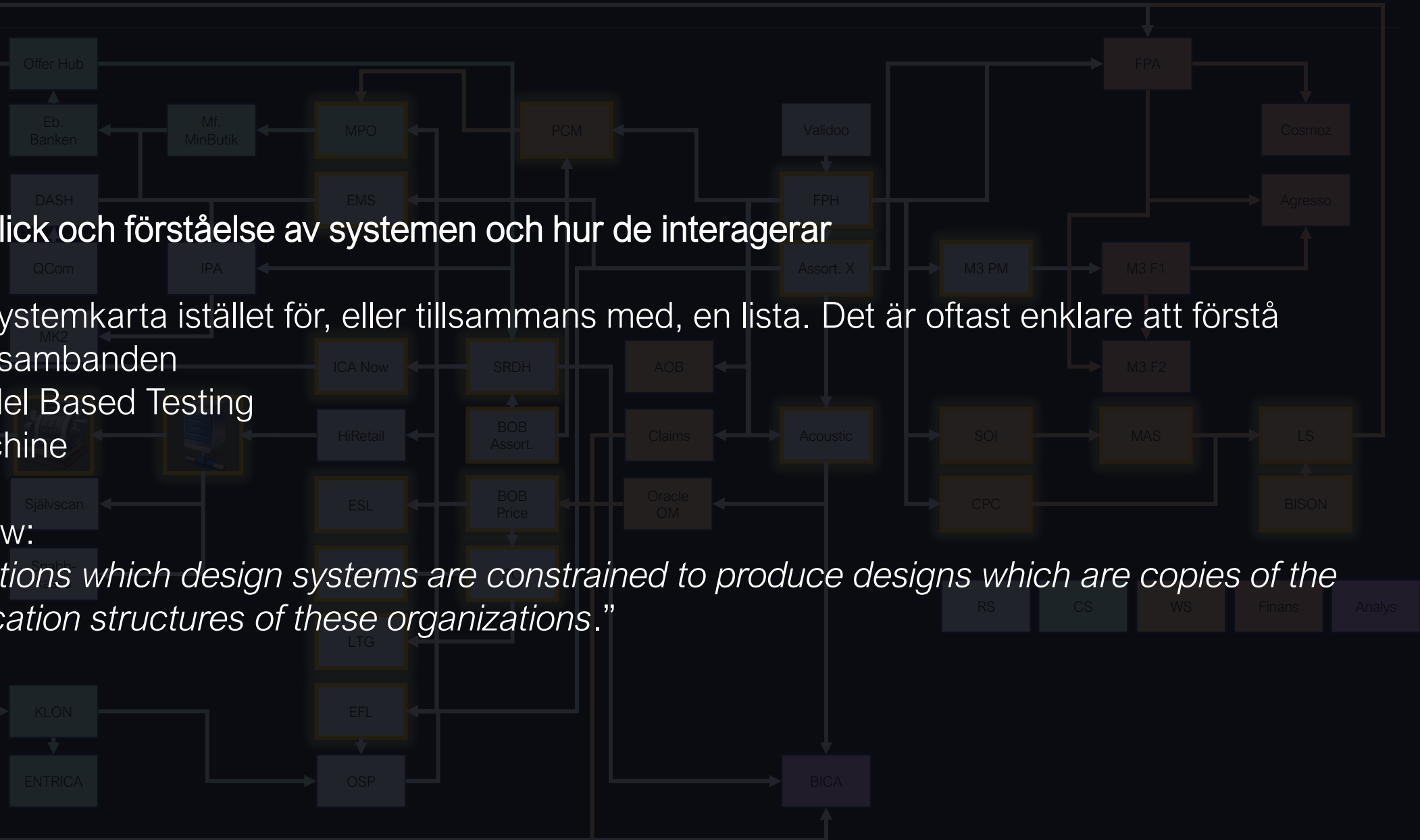
Skaffa överblick och förståelse av systemen och hur de interagerar

Använd en systemkarta istället för, eller tillsammans med, en lista. Det är oftast enklare att förstå delarna och sambanden

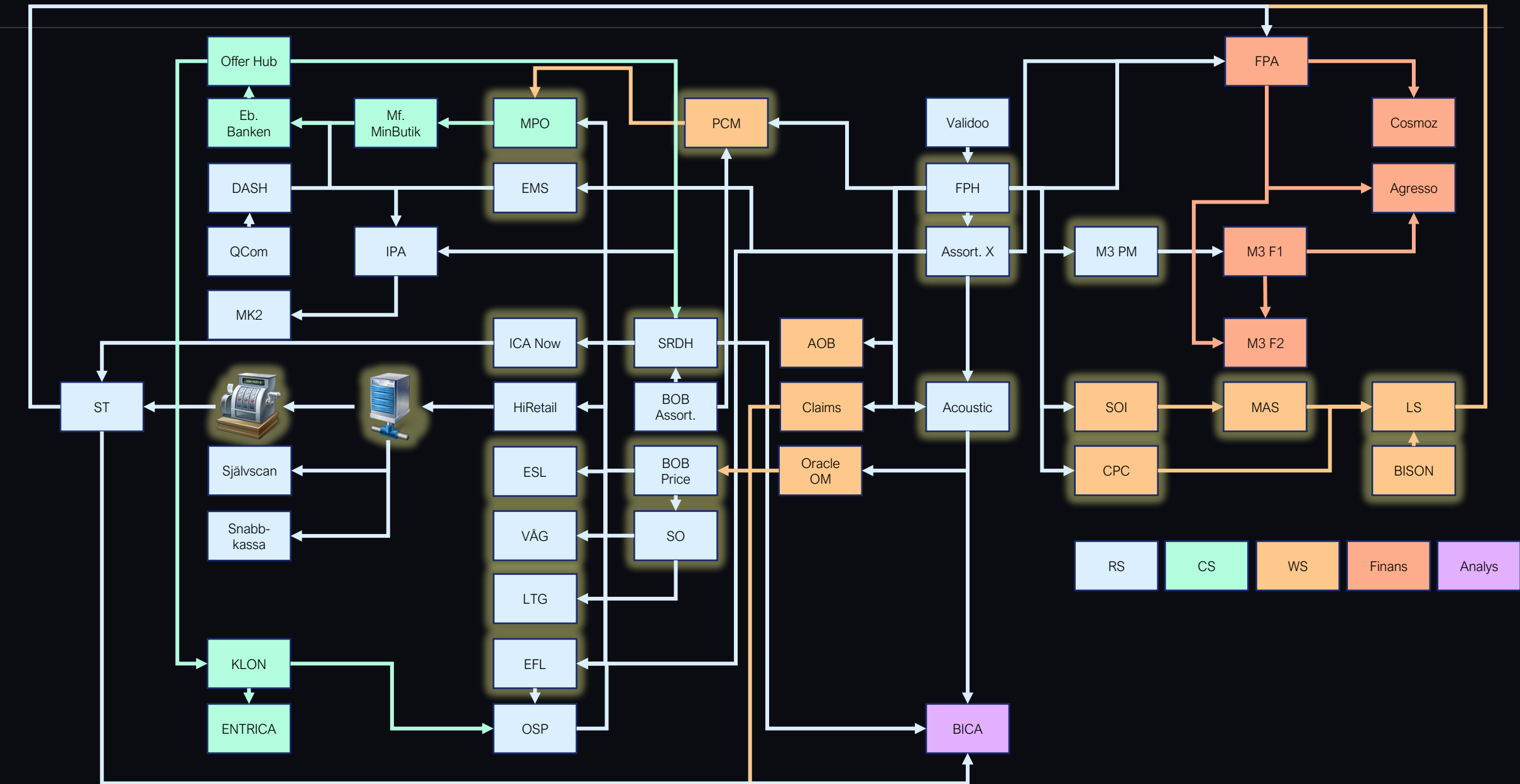
- MBT: Model Based Testing
- State Machine

Conway's Law:

- "Organizations which design systems are constrained to produce designs which are copies of the communication structures of these organizations."

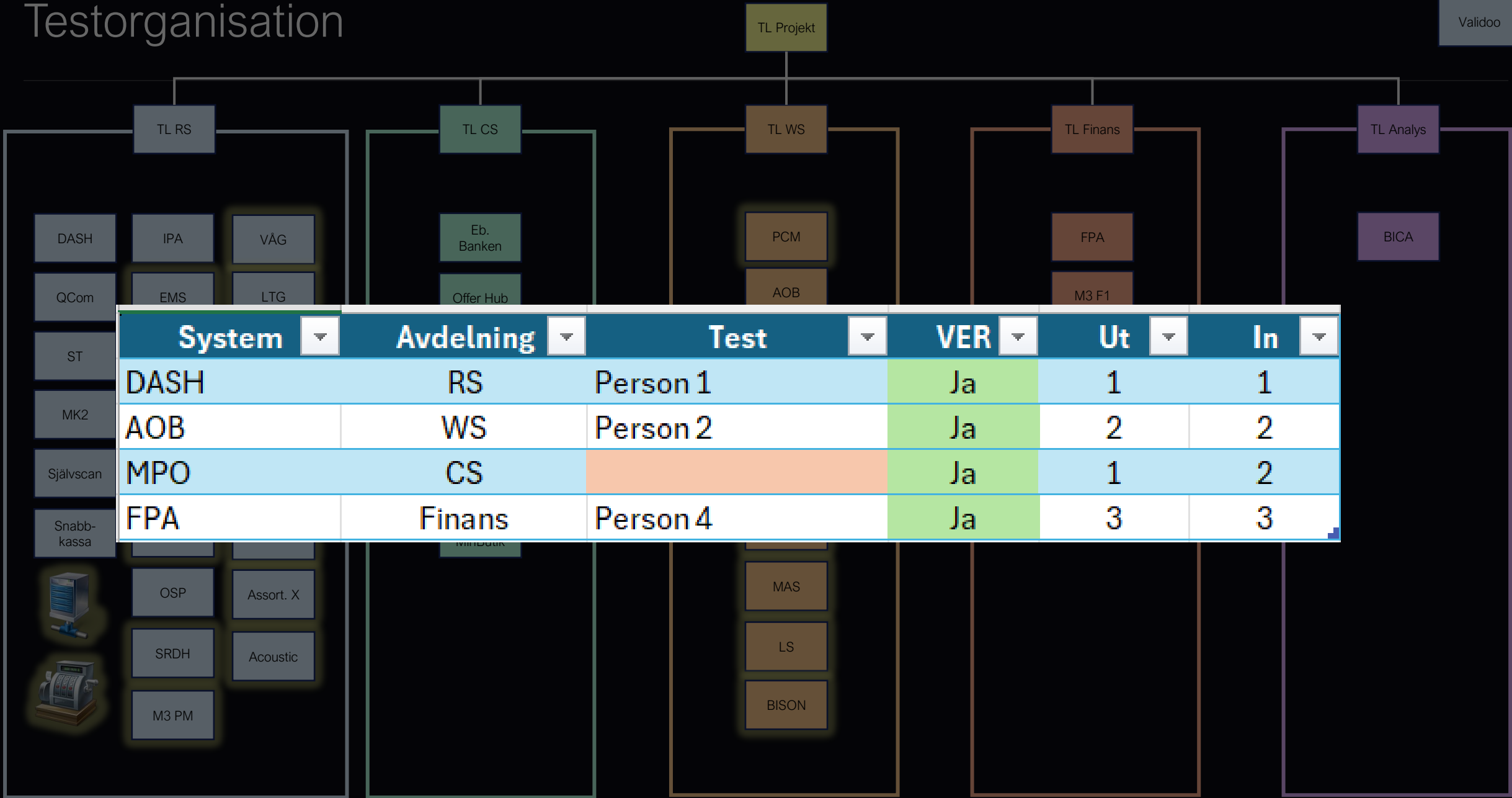

Testorganisation

Testorganisation

Validoo

Testorganisation

TL Projekt

- Definiera övergripande testplan inkl. miljö, testdata
- Samordna avdelningarna
- Samla och distribuera krav
- Samordna SIT mellan avdelningar, och E2E
- SPOC mellan test och övriga delar av projektet
- Sammanställa och rapportera status för test till projektet
- Koordinera go-live...

TL RS

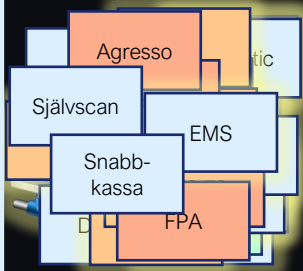
TL CS

TL Finans

TL Analys

TL WS

- Testplan för avdelningen
- Koordinera test för avdelningen
- Samordna SIT inom avdelningen och koordinera tester mot andra avdelningar
- Delta och rapportera i statusmöten

- Sedvanliga testuppgifter i teamet...
- Bidra med behov gällande testmiljöer, testdata
- Koordinera vid tester mot andra delar för egna teamet
- Delta och rapportera i statusmöten för avdelningen

Testorganisation

Medskick

- Alla delar/system som påverkas har en testkontakt
- Alla som har, eller kommer få, en uppgift har grundläggande information om projektet och hur de påverkas och förväntas bidra
- Samla gärna information om saker som påverkar varandra / hänger ihop på ett ställe

Dokumentation

- **Wiki (Confluence):**
 - Testplaner
 - Testdata (miljöer, testbutiker, testartiklar)
 - Testscenarion (hög nivå - respektive avdelning sköter sina detaljer)
 - SIT & E2E – systemkartor och affärsprocesser / dataflöden
 - Prestandatester
 - Tidplaner
 - Körscheman för go live
 - Teststatus - Övergripande
- **Excel:**
 - Listor som fler behöver uppdatera och filtrera, t.ex. listan med system/personer
 - Testrapporter
- **Jira:**
 - Respektive team har sin egen – länkat till Wiki
- **Power Point:**
 - Diverse presentationer
- **Visio:**
 - Systemkartor

Testplan Fas 1: momssänkning 12% → 6% 1 april 2026

By Sara Björk 10 min 29 Add a reaction

Introduktion

Den sänkta momsen innebär i praktiken två typer av ändringar i våra system 1 april 2026:

- **Ändrad moms** (momssats och/eller momskod) på artiklar
- **Ändrat pris** på berörda artiklar i alla butiker

Dessa ändringar kan komma att ske (delvis) parallellt, d.v.s. att moms och pris ändras i olika system samtidigt, oberoende av varandra, för att korta den totala tidsåtgången för ändringarna att slå igenom end-to-end. Systemen behöver sedan komma i synk med varandra, utan att det sker ytterligare en prisjustering i de system som hanterar pris när de får in en eventuell uppdatering om momssats och/eller momskod på artiklar via det ordinarie flödet. Exakt tillgörning och vilket system som ska göra vad kommer specificeras i lösningsdesignen och i [cutover-planen](#).

B		C	D	
Krav ID	Testbeskrivning	Förväntat resultat		
1	Ny artikel med både Food service och Food retail publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorera food service		Inbound flow v
2	Ny artikel med klass standard publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorera food service		Inbound flow v
3	Ny artikel med klass Service publiceras i FPH (manuell)	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorera food service		Inbound flow v
4	Ny artikel med klass Media publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorera food service		Inbound flow v
5	Ny artikel med klass Agency sales publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorera food service		Inbound flow v
6	FPH publicerar utbytt VAT klass för varuslag de skall ha olika procentbaser. Använd Jämför varuslag Foodbröd 1, kg Pögen, CI 2010293, GTIN 7311070008463	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI		Inbound flow v
7	FPH publicerar utbytt VAT klass för varuslag de skall ha olika procentbaser. Använd Blåman, CI GTIN 13211817, GTIN 2322981000006	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI		Inbound flow v
8	FPH publicerar utbytt VAT klass för varuslag de skall ha olika procentbaser. Använd Ost Gelad 25% ca 200g Falbygdsens, CI 1307730, GTIN 7310402006771	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI		Inbound flow v
9	FPH publicerar utbytt VAT klass för varuslag de skall ha olika procentbaser. Använd Ost Gelad 25% ca 200g Falbygdsens, CI 1307730, GTIN 7310402006771	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI		Inbound flow v
10	FPH byter ut VAT klass med framtida datum, väj morgondagen, Använd Jämför varuslag	Kontrollera dagen efter att den nya vat klassen går ut från ICA SOI		Inbound flow v

Dokumentation

Medskick

- Bestäm, i samråd med övriga testledare, vad, hur och var saker dokumenteras
- Dokumentera det som ger något värde till projektet, alternativt är ett lagkrav
- Utgå från vem som behöver dokumentationen och hur de kan tillgodogöra sig den

Testplan Fas 1: momssänkning 12% → 6% 1 april 2026

By Sara Björk

10 min

29

Add a reaction

Introduktion

Den sänkta matmomsen innebär i praktiken två typer av ändringar i våra system 1 april 2026:

- **Ändrad moms** (momssats och/eller momskod) på artiklar
- **Ändrat pris** på berörda artiklar i alla butiker

Dessa ändringar kan komma att ske (delvis) parallellt, d.v.s. att moms och pris ändras i olika system samtidigt, oberoende av varandra, för att korta den totala tidsåtgången för ändringarna att slå igenom end-to-end. Systemen behöver sedan komma i synk med varandra, utan att det sker ytterligare en prisjustering i de system som hanterar pris när de får in en eventuell uppdatering om momssats och/eller momskod på artiklar via det ordinarie flödet. Exakt tillgörning och vilket system som ska göra vad kommer specificeras i lösningsdesignen och i [cutover-planen](#).

	B	C	D	
	Krav ID	Testbeskrivning	Förväntat resultat	
1		Ny artikel med både Food service och Food retail publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorens food service	Inbound flow v
2		Ny artikel med klass standard publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorens food service	Inbound flow v
3		Ny artikel med klass Service publiceras i FPH (manuellt)	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorens food service	Inbound flow v
4		Ny artikel med klass Media publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorens food service	Inbound flow v
5		Ny artikel med klass Agency sales publiceras i FPH	Rätt VAT kod går ut från ICASOI ignorens food service	Inbound flow v
6		FPH publicerar utbytt VAT klass för varlig varor de skall ha olika procentbaser. Använd Jämför svenska Foodbrod 1, kg Pågen, CI 2010293, GTIN 7311070008463	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI	Inbound flow v
7		FPH publicerar utbytt VAT klass för viktvaror de skall ha olika procentbaser. Använd Blåman, CI, GTIN 13211817, CI 18 2322981000006	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI	Inbound flow v
8		FPH publicerar utbytt VAT klass för prepock varor de skall ha olika procentbaser. Använd Ost Gelod 25% ca 200g Falbygden, CI 1307730, GTIN 7310402006771	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI	Inbound flow v
9		FPH publicerar utbytt VAT klass för parivaror de skall ha olika procentbaser. Använd Ost Gelod 25% ca 200g Falbygden, CI 1307730, GTIN 7310402006771	Den nya VATklassen går ut från ICA SOI	Inbound flow v
10		FPH byter ut VAT klass med framtida datum, välj måndagen, Använd Jämför svenska Foodbrod 1, kg Pågen, CI 2010293, GTIN 7311070008463	Kontrollera dagen efter att den nya vat klassen går ut från ICA SOI	Inbound flow v

Kravinsamling

Krav enligt Regeringens proposition 2025/26:55

Regeringens förslag: Mervärdesskattesatsen på livsmedel ska sänkas från 12 procent till 6 procent under perioden den 1 april 2026 till och med den 31 december 2027.

9 § mervärdesskattelagen;

Skatt tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av sådana livsmedel som avses i artikel 2 i EU:s livsmedelsförordning, med undantag för

1. vatten som avses i artikel 6 i dricksvattendirektivet
2. spritdrycker, vin och starköl.

Skatt ska dock tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för leverans, unionsinternt förvärv och import av vatten som tappats på flaskor eller i behållare som är avsedda för försäljning.

Livsmedel: Alla ämnen eller produkter som är avsedda att, eller rimligen kan förväntas, förtäras av människor. Det spelar ingen roll om produkten är helt obearbetad, delvis bearbetad eller färdigbehandlad.

Kravinsamling

Vad ingår egentligen i momssänkningen?

Ja:

- Vatten som tappats på flaskor
- Kött, jordbruksgrödor som skördats, färsk fisk, inkl. levande ostron och sallad eller kryddor i kruka
- Returförpackningar; om livsmedlet har reducerad moms
- Tillsatser (E-nummer); om ingrediens i ett livsmedel

Nej:

- Läkemedel och naturläkemedel
- Tobak, inkl. t.ex. nikotinfritt snus och nikotintabletter
- Vin, starköl och sprit
- Tomatplantor med färdiga tomater (eftersom den ätbara delen inte är skördad)

Kravinsamling

Några exempel på saker som påverkade kraven

- Fler varugrupper än livsmedel
- Restaurang: Äta på plats – 120
- Pant: Fast pantbelopp - Moms
- Vissa av systemen hanterar ne
- Beställnings- kontra leveransd
- ICA kan inte bestämma handla
- Handlarna kan köpa in varor s
- Lösningen behöver designas s
- **Prestanda:** Mer last än system

Många som bidrog i kravarbetet:

- Sortimentsspecialister
- Jurister
- Affärsanalytiker
- Co-pilot
- "Moms-Johan"
- Testledare
- Arkitekter
- Butiksspecialister
- Finansanalytiker
- Prestandaspecialister
- M.fl.

Kravinsamling

Medskick

- Krav visar sig ofta mer komplexa än det verkar initialt
- Var beredd att ändra / utöka krav under projektets gång
- Samarbeta med de som definierar kraven så de får
- Säkerställ att alla får del av, och förstår, de
- Glöm inte bort icke-funktionella krav

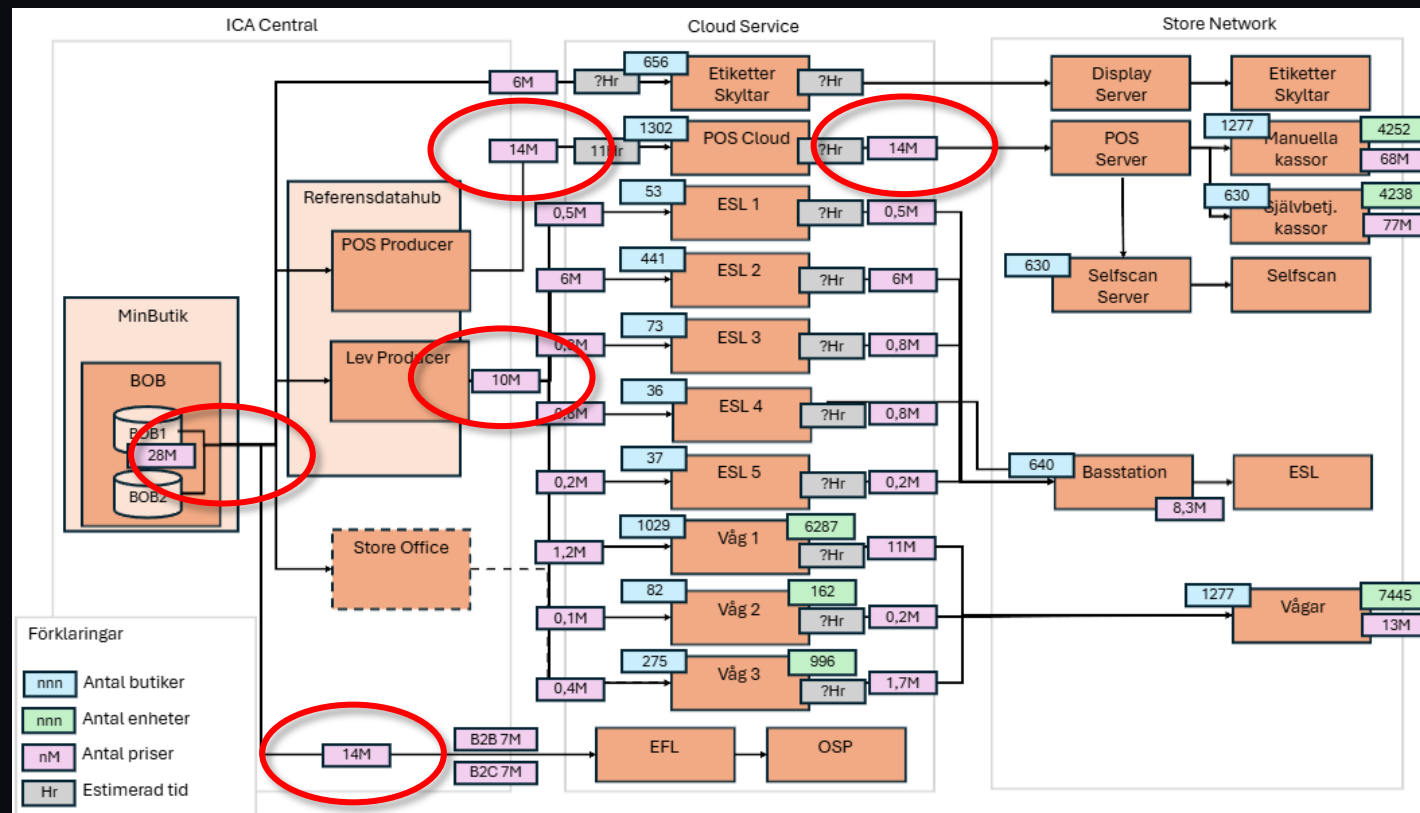
**You will only know all the requirements of a story
when it is completed, not before you start it...**

Giora Morein

Accessibility Affordability Affordability Agility Availability Capability Composability
Configurability Deployability Durability Executability Extensibility Evolvability
Fidelity Flexibility Interoperability Interpretability Maintainability Manageability
Mobility Modifiability Performability Portability Practibility Practicality Predictability Producibility
Recoverability Reliability Repeatability Responsibility Reusability Scalability Serviceability Stability Supportability
Suitability Survivability Tailorability Testability Traceability Trainability Transportability Trustability
Understandability Upgradability Usability Verifiability Vulnerability

Prestanda

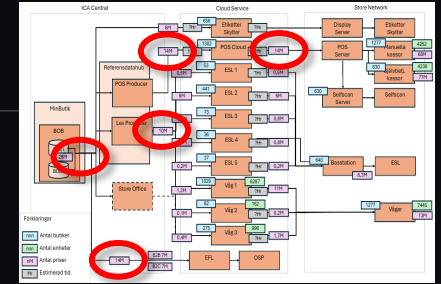
- Moms: Parallella körningar
- Pris: Uppdateras seriellt från centrala system
- ~1300 butiker med egna priser i butik och e-handel
- 5000 – 45000 artiklar / butik
- Lokala prislister i enheter som kassor och vågar
- Flertal 3:e partsleverantörer

Prestanda

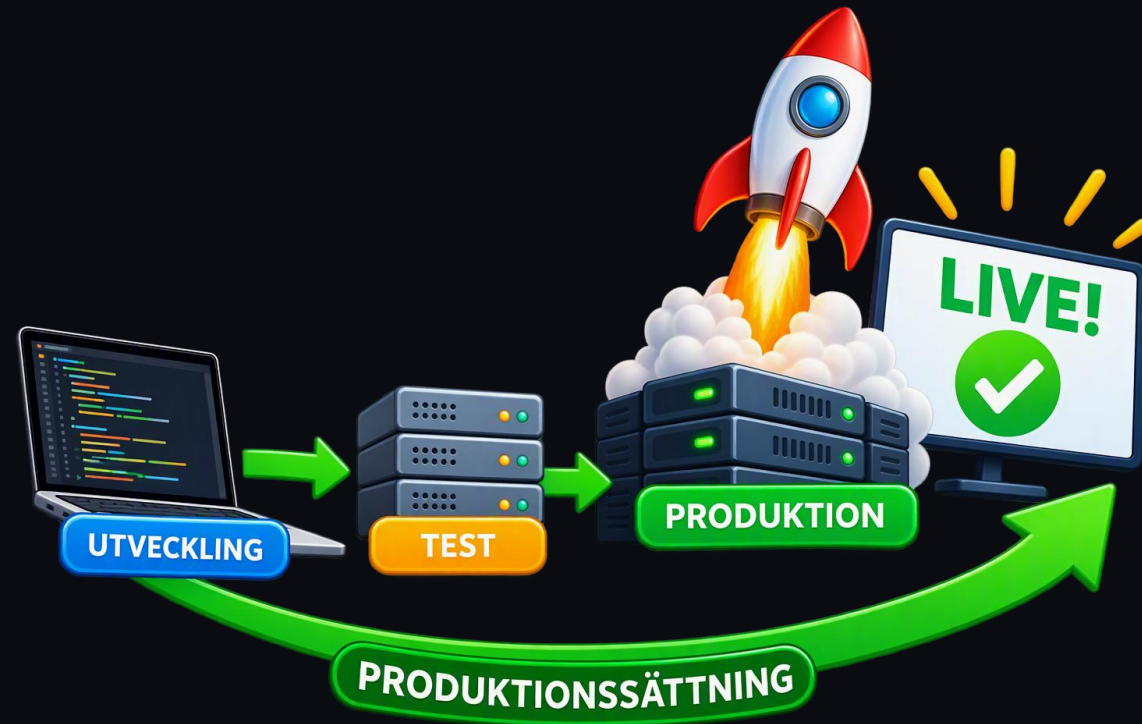
Medskick

- Identifiera riskområden
- Sätt upp och kör prestandatester
- Definiera mitigerande åtgärder
- Säkerställ att 3:e partsleverantörer kan skala upp sin kapacitet vid behov
- Identifiera och mät flaskhalsar som inte kan förbättras

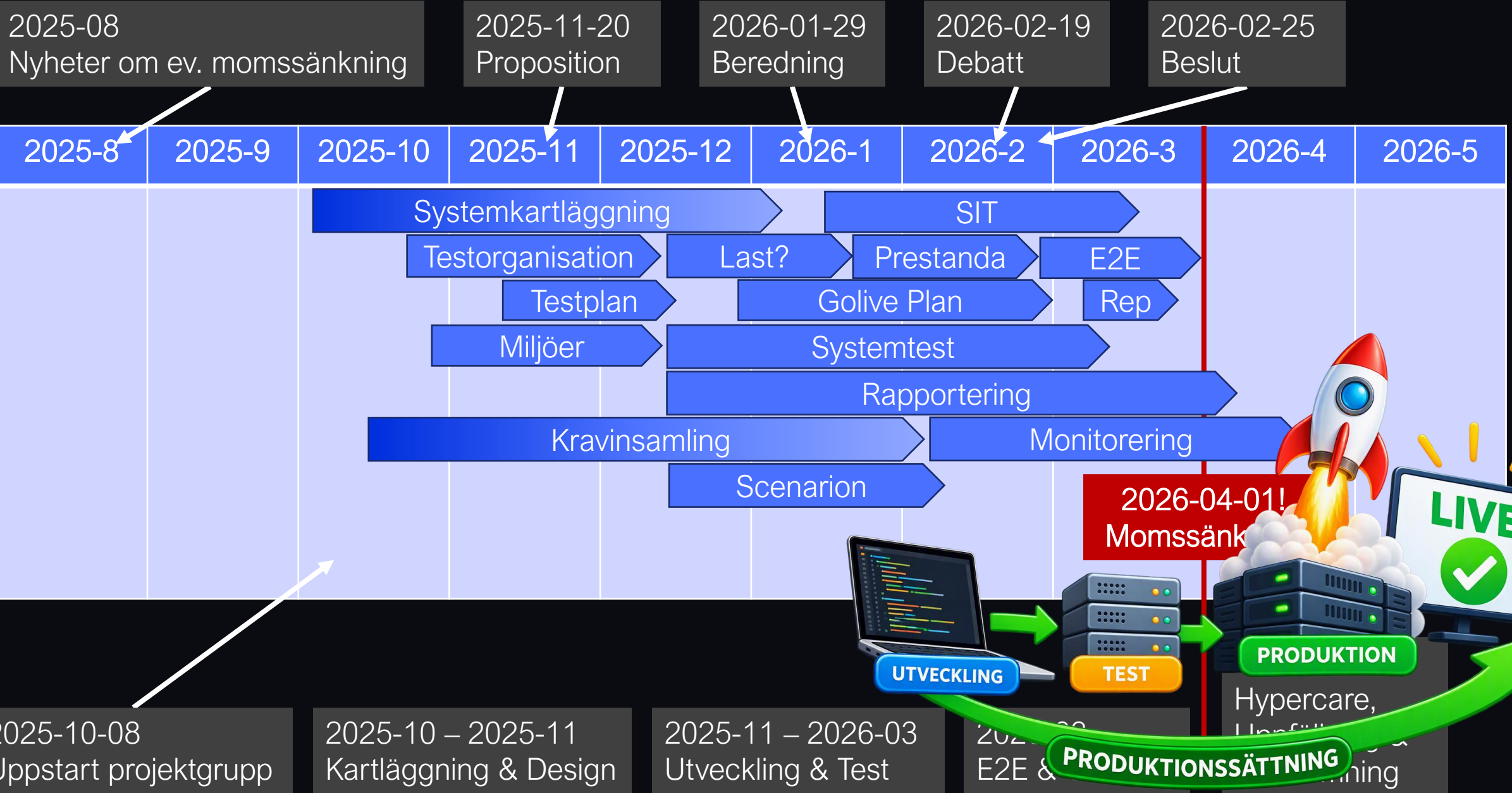

Cut-over

- Noggrann kartläggning och planering av alla steg som måste ske → Detaljerat körschema
- Genrep av hela körningen, inklusive kommunikation och verifieringar
- Momsändringar och resterande prisuppdateringar 31/3-1/4 från 22:00 till 06:00
- Sammanställning och avlämning till support

Tidslinje

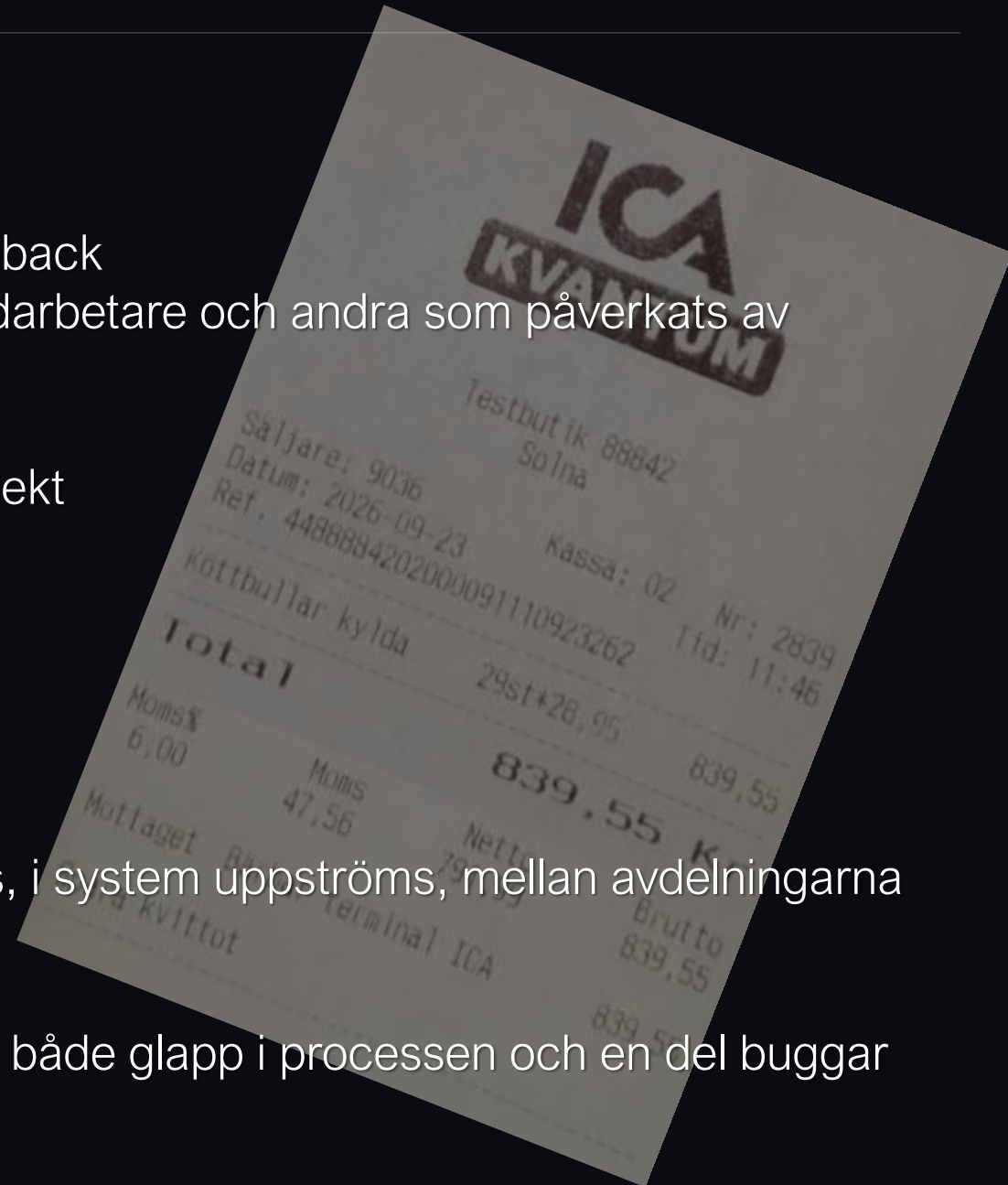

Uppföljning av projektet

- Förändringsledare i projektet jobbade löpande med feedback
- Frågeomgångar till alla som jobbat i projektet, butiksmedarbetare och andra som påverkats av projektet
- Punktintervjuer med kunder
- Utvärdering och erfarenheterna föds in i kommande projekt

Några lärdomar inom test

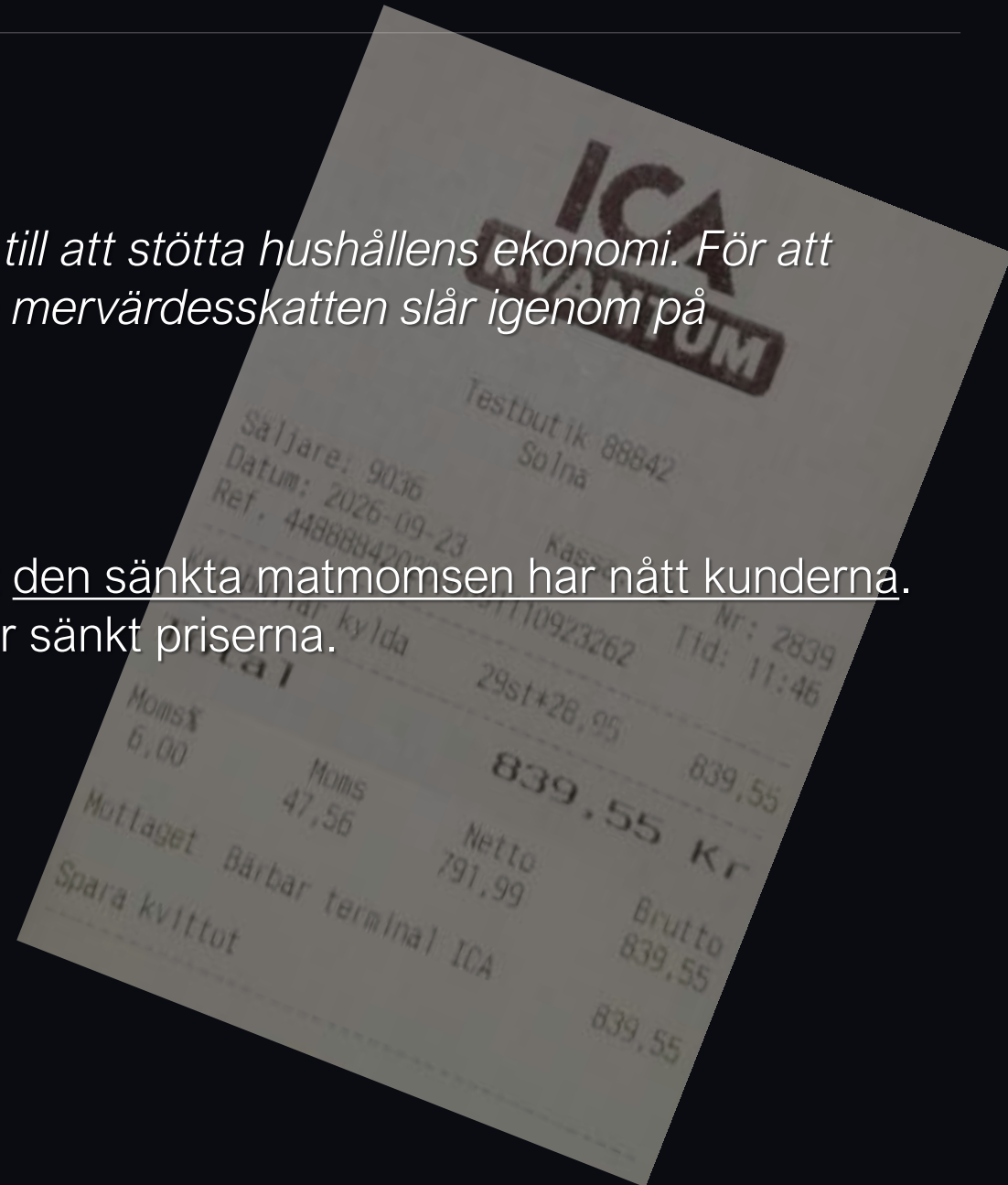
- Det går inte att informera för mycket..
- Några fall av otydlighet i vad som testats och inte testats, i system uppströms, mellan avdelningarna
- Några önskade klarare styrning
- Tydlig dokumentation uppskattades
- Bra med genrep av hela go-live processen som fångade både glapp i processen och en del buggar som kunde åtgärdas

Uppföljning av effekterna

"Den tillfälligt sänkta mervärdesskatten på livsmedel syftar till att stötta hushållens ekonomi. För att åtgärden ska komma hushållen till del krävs att den sänkta mervärdesskatten slår igenom på livsmedelspriserna."

Matpriskommissionens rapport från 1:a september visar att den sänkta matmomsen har nått kunderna. Analysen visar att samtliga granskade dagligvaruaktörer har sänkt priserna.

Framgångsfaktorer

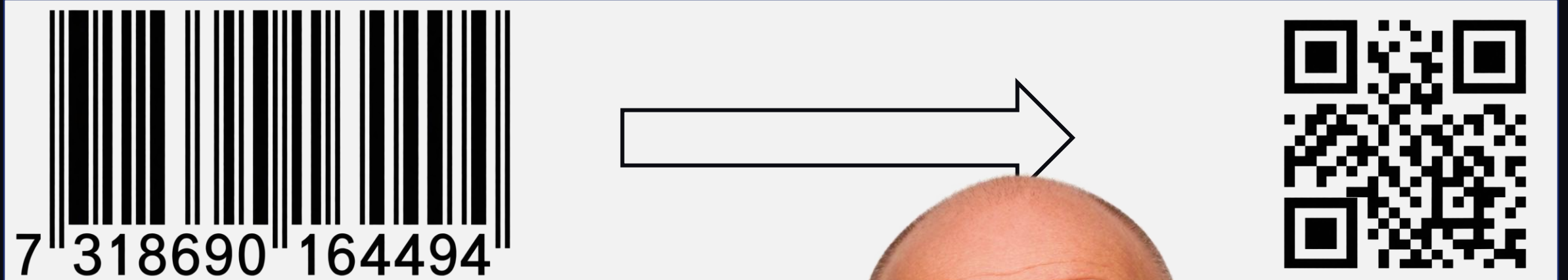
- Tidig involvering av test & QA
- Kartläggning system
- Tydlig plan gällande kommunikation och dokumentation
- Tidigt fokus på prestanda – kartläggning och testning
- Löpande systemintegrations- och end to end-test
- Noggrann planering, inklusive genrep, av go live
- Hög prioritet...

Hinner vi med en bonus?

19:56

Bonus

Test av 2D-streckkoder med teknik från 1887

Vi behöver en mekanisk uppsättning:

- Konstant avstånd mellan kod och scanner
- Jämnt tempo vid presentation av kod till scanner
- Genomsnitt för kassapersonal är ~27 skannningar/minut
- Budget: 200:-

Bonus

Test av 2D-streckkoder med teknik från 1887

Analys av resultaten med hjälp av AI

Matmomssänkningen

Q&A

